

ข้อสรุปและเสนอแนะ

ในการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการสมรสและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของคนไทยในเขตเมืองและชนบท ศึกษาจากหัวหน้าครัวเรือนชายและสตรีที่สมรสแล้ว ไม่ว่าจะมียุทธภาพเป็นเช่นใดก็ตาม จากตัวอย่างที่สัมภาษณ์ได้ทั้งหมดในเขตเมือง ๒๕๒๒ ราย และในเขตชนบท ๑๖๘๖ ราย โดยศึกษาตามลำดับดังนี้คือ ในตอนแรกศึกษาถึงภาวะการสมรสโดยทั่วไปของคนไทยโดยดูถึงแบบแผนการสมรสและกำหนดหาอายุเมื่อแรกสมรสโดยเฉลี่ย (Single Mean Age At Marriage) ตามวิธีของ John Hajnal โดยเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลสามะโนประชากร และข้อมูลจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวๆ ในตอนต่อมาศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและยังผลให้อายุแรกสมรสแตกต่างกัน ในตอนสุดท้ายเป็นการศึกษาว่าอายุแรกสมรสที่แตกต่างกันนี้จะยังผลให้ภาวะเจริญพันธุ์ของคนในเขตเมืองและชนบทแตกต่างกันอย่างไร ผลการศึกษาที่ได้พอสรุปได้ดังนี้

๑. ภาวะการสมรสโดยทั่วไป

โดยทั่วไปแล้วแบบแผนการสมรสของคนไทยไม่อาจจัดได้ว่าเป็นแบบ "แบบแผนการสมรสตามประเพณี (Traditional Pattern)" หรือแบบ "แบบแผนการสมรสแบบตะวันตก (European Pattern)" แต่มีลักษณะอยู่ระหว่าง ๒ แบบนี้ และพบว่าคนไทยมีแนวโน้มที่จะเลื่อนเวลาการสมรสออกไป โดยพิจารณาจากการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนคนโสดและการลดลงของผู้ที่สมรสทั้งในเพศชายและหญิง จากปี พ.ศ. ๒๔๘๐ - ๒๕๑๓ คือ สัดส่วนคนโสดในเพศชายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๗.๐ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๐ เป็นร้อยละ ๒๘.๔, ๓๖.๔ และ ๓๗.๘ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐, ๒๕๐๓

และ ๒๕๑๓ ตามลำดับ และในเพศหญิงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๐.๔ ในปี ๒๔๘๐ เป็น
 ร้อยละ ๒๓.๖, ๒๔.๕ และ ๓๑.๔ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐, ๒๕๐๓ และ ๒๕๑๓ ตาม
 ลำดับ และสัดส่วนของผู้ที่สมรสในเพศชายลดลงจากร้อยละ ๖๖.๘ ในปี ๒๔๘๐
 เป็นร้อยละ ๕๖.๒ และร้อยละ ๕๖.๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ และ ๒๕๑๓ ในเพศหญิงจาก
 ร้อยละ ๖๓.๓ เป็นร้อยละ ๕๖.๓ และ ๕๖.๔ ในช่วงเวลาเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเขตเมืองและเขตชนบทแล้ว พบว่ามีความแตก
 ต่างกันในเรื่องภาวะการสมรส กล่าวคือ คนในชนบทสมรสเมื่ออายุน้อยกว่าคนในเขต
 เมืองอื่น ๆ และคนในเขตกรุงเทพฯ - ชนบุรีจะสมรสช้าที่สุด ทั้งนี้โดยสังเกตจาก
 สัดส่วนของคนโสดในช่วงอายุที่มีการสมรสมากที่สุดคือ ๒๐ - ๒๔ ปี สำหรับสตรีและ
 ๒๕ - ๒๙ ปี สำหรับชาย พบว่าสตรีที่ยังคงเป็นโสดในเขตชนบทมีน้อยที่สุดเพียงร้อยละ
 ๕๒.๓ ในขณะที่เมืองอื่น ๆ และกรุงเทพฯ - ชนบุรียังคงอยู่เป็นโสดถึงร้อยละ ๕๑.๓
 และ ๖๘.๖ สำหรับชายผู้ที่อยู่เป็นโสดในเขตชนบทมีเพียงร้อยละ ๒๖.๐ ในขณะที่
 เมืองอื่น ๆ และกรุงเทพฯ - ชนบุรีมีผู้อยู่เป็นโสดถึงร้อยละ ๓๔.๐ และ ๔๗.๖ เมื่อ
 พิจารณาถึงอายุแรกสมรส (SMAM) ก็พบว่าให้ผลสนับสนุนทั้งจากข้อมูลในโครงการ
 วิจัยระยะยาวฯ และข้อมูลสำมะโนประชากรและเคหะปี ๒๕๑๓ กล่าวคือ จากข้อมูล
 โครงการวิจัยระยะยาวพบว่าประชากรชายในเขตกรุงเทพฯ - ชนบุรี เมืองอื่น ๆ และ
 ชนบท มีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๗.๘ ปี ๒๖.๒ ปี และ ๒๕.๐ ปีตามลำดับ
 หญิงเท่ากับ ๒๕.๓ ปี ๒๔.๗ ปี และ ๒๒.๕ ปีตามลำดับ จากข้อมูลสำมะโนประชากร
 และเคหะปี ๒๕๑๓ พบว่าประชากรชายในเขตกรุงเทพฯ - ชนบุรี เมืองอื่น ๆ และชนบท
 มีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๗.๓ ปี ๒๕.๔ ปี และ ๒๓.๔ ปีตามลำดับ หญิง
 เท่ากับ ๒๕.๒ ปี ๒๓.๔ ปี และ ๒๑.๔ ปีตามลำดับ

ในเรื่องจำนวนครั้งของการสมรสพบว่าสตรีทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท
 ส่วนใหญ่จะสมรสเพียงครั้งเดียว อัตราส่วนของผู้ที่สมรสมากกว่าหนึ่งครั้งพบในเขต
 ชนบทมากกว่าในเขตเมือง

๒. ปัจจัยที่ยังผลต่ออายุแรกสมรส

ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและประชากร ที่คิดว่าจะมีผลต่ออายุแรกสมรส เข้ามาร่วมพิจารณาค่าย ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจได้แก่ คำนึงความมั่งคั่ง อาชีพและการทำงานนอกบ้านก่อนการสมรสของสตรี ปัจจัยทางด้านสังคมได้แก่การศึกษาและการเลือกคู่ครองในการสมรส ปัจจัยทางด้านประชากรได้แก่ เชื้อชาติ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ในคานเศรษฐกิจพบว่าอายุแรกสมรสแปรผันตามระดับความมั่งคั่ง คือผู้ที่มีระดับความมั่งคั่งสูงกว่าจะสมรสช้ากว่าผู้ที่มีระดับความมั่งคั่งต่ำกว่า และความแตกต่างของอายุแรกสมรสตามระดับความมั่งคั่งนี้มีมากที่สุดที่สุดในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี ส่วนในเขตชนบทมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย คือ ในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี หัวหน้าครัวเรือนชายที่มีฐานะความมั่งคั่งอยู่ในระดับต่ำ มีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๔.๓ ปี ระดับปานกลางเท่ากับ ๒๕.๒ ปี และระดับสูงเท่ากับ ๒๕.๖ ปี ในเขตเมืองอื่น ๆ ผู้ที่มีฐานะความมั่งคั่งอยู่ในระดับสูงและระดับปานกลางไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องอายุแรกสมรสเลย คือ มีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๕.๔ ปี ผู้ที่มีฐานะความมั่งคั่งระดับต่ำเท่ากับ ๒๓.๗ ปี ส่วนในเขตชนบทไม่ว่าจะมีฐานะความมั่งคั่งอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง หรือสูง จะมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยประมาณ ๒๓ - ๒๔ ปี สำหรับสตรีพบว่ามีความสัมพันธ์ทำนองเดียวกัน แต่ความแตกต่างของอายุแรกสมรสตามระดับความมั่งคั่งมีน้อยกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย คือ สตรีที่มีฐานะความมั่งคั่งระดับต่ำ ปานกลาง และสูงในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี มีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๐.๗ ปี ๒๑.๐ ปี และ ๒๑.๔ ปีตามลำดับ ในเขตเมืองอื่น ๆ เท่ากับ ๒๐.๕ ปี ๒๐.๘ ปี และ ๒๑.๓ ปีตามลำดับ ส่วนในเขตชนบทไม่ว่าจะมีฐานะความมั่งคั่งอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง หรือสูง มีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยประมาณ ๒๐ ปี เมื่อนำเอาระดับการศึกษาเข้ามาพิจารณาค่ายพบว่าความสัมพันธ์ยังคงเดิม แต่กลับพบว่าอายุแรกสมรสตามฐานะความมั่งคั่งต่าง ๆ จะสูงขึ้นตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ยกเว้นในเขตชนบทที่การศึกษาไม่มีผลต่ออายุแรกสมรสเลยไม่ว่าจะมีฐานะความมั่งคั่งเป็นเช่นใดก็ตาม

ในเรื่องอาชีพ พบว่าทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท หัวหน้าครัวเรือนชายที่ประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญมากกว่า เช่นอาชีพวิชาชีพ ข้าราชการ จะสมรสช้ากว่าผู้ที่ประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญน้อยกว่า เช่น อาชีพเกษตรกรรม กล่าวคือผู้ที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ ข้าราชการมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๖.๕ ปีในเขตกรุงเทพ - ธนบุรี ๒๖.๑ ปีในเขตเมืองอื่น ๆ และ ๒๔.๕ ปีในเขตชนบท ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเท่ากับ ๒๓.๕ ปี ๒๓.๓ ปี และ ๒๓.๕ ปี ในแต่ละเขตดังกล่าวตามลำดับ ส่วนผู้ที่มิอาชีพค้าขายมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๔.๕ ปี ในเขตกรุงเทพ - ธนบุรี ๒๔.๖ ปี ในเขตเมืองอื่น ๆ และ ๒๔.๑ ปี ในเขตชนบท และอาชีพช่างฝีมือและบริการ เท่ากับ ๒๔.๔ ปี ๒๔.๒ ปี และ ๒๔.๖ ปี ในแต่ละเขตดังกล่าวตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี โดยเฉพาะก็ให้ผลในทำนองเดียวกัน

การทำงานนอกบ้านของสตรี ก่อนการสมรส นับว่าเป็นปัจจัยที่ยังผลให้อายุแรกสมรสของสตรีแตกต่างกันออกไป ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท สตรีที่เคยทำงานนอกบ้านก่อนการสมรส จะมีอายุแรกสมรสสูงกว่าสตรีที่ไม่เคยทำงานนอกบ้านก่อนการสมรส เช่น สตรีที่เคยทำงานนอกบ้านจะมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๒.๓ ปี ๒๒.๐ ปี และ ๒๐.๗ ปี ในเขตกรุงเทพ - ธนบุรี เมืองอื่น ๆ และชนบทตามลำดับ ในขณะที่สตรีที่ไม่เคยทำงานนอกบ้านก่อนการสมรสจะมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๐.๔ ปี ๒๐.๓ ปี และ ๑๙.๔ ปี ตามลำดับ และเมื่อนำเอาการศึกษาเข้ามาร่วมพิจารณาควย จะพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุแรกสมรสและการทำงานนอกบ้านของสตรีก่อนการสมรสมีมากขึ้น เช่น ในกลุ่มผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับ ป. ๙ ขึ้นไป สตรีที่เคยทำงานนอกบ้านก่อนการสมรสจะมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยทำงานนอกบ้านประมาณ ๒ - ๔ ปี ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ในขณะที่สตรีในกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา ผู้ที่เคยทำงานนอกบ้านก่อนการสมรสจะมีอายุแรกสมรสสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยทำงานนอกบ้านก่อนการสมรสประมาณ ๑ ปี สำหรับอาชีพก่อนการสมรสของสตรีนั้น พบว่าสตรีที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ, ข้าราชการจะมีอายุแรก

สมรสสูงกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ คือมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๔.๕ ปี ๒๔.๒ ปี และ ๒๓.๖ ปี ในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี เมืองอื่น ๆ และชนบทตามลำดับ ส่วนสตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยในแต่ละเขตไม่แตกต่างกันมากนัก คือ อายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๐.๒ ปี ๑๙.๐ ปี และ ๒๐.๔ ปี ในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี เมืองอื่น ๆ และชนบทตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ระยะเวลาการทำงานก่อนการสมรสมีความสัมพันธ์กับอายุแรกสมรสด้วย ยิ่งทำงานก่อนการสมรสเป็นระยะเวลาที่นานกว่าจะยิ่งสมรสช้ามากขึ้น

ในด้านสังคม ปัจจัยที่นำมาศึกษาได้แก่ ระดับการศึกษาพบว่าทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ความสัมพันธ์ระหว่างอายุแรกสมรส และ การศึกษาจะไปในทางเดียวกัน คือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะสมรสช้ากว่าผู้ที่มีการศึกษากว่า เช่น หัวหน้าครัวเรือนชายที่ได้รับการศึกษาระดับ ป. ๗ ขึ้นไป จะมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๖.๑ ปี ๒๕.๔ ปี และ ๒๔.๕ ปี ในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี เมืองอื่น ๆ และชนบทตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษา ป. ๔ - ๖ ประมาณ ๑.๗ ปี ๑.๔ ปี และ ๑.๐ ปี ในแต่ละเขตตามลำดับ ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาจะมีอายุแรกสมรสเท่ากับ ๒๔.๖ ปี ในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี และ เมืองอื่น ๆ และ ๒๔.๓ ปี ในเขตชนบท สำหรับสตรีผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาและได้รับการศึกษาระดับ ป. ๑ - ๓ และ ป. ๔ - ๖ ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องอายุแรกสมรสคือมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยประมาณ ๒๐ ปี ส่วนผู้ที่ได้รับการศึกษา ป. ๗ ขึ้นไป มีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๓.๐ ปี ๒๒.๓ ปี และ ๒๔.๔ ปี ในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี เมืองอื่น ๆ และชนบทตามลำดับ จะเห็นได้ว่าอายุแรกสมรสของสตรีในเขตชนบทในกลุ่มนี้ค่อนข้างสูงกว่าในเขตอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องด้วยมีจำนวนตัวอย่างน้อยมาก ซึ่งอาจเป็นผลค่าเฉลี่ยของอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยสูงกว่าเขตอื่น ๆ

สำหรับการเลือกครองในการสมรสพบว่า สตรีในเขตเมืองทั้งในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี และ เมืองอื่น ๆ ที่เลือกครองด้วยตนเองจะมีอายุแรกสมรสสูงกว่าที่พ่อแม่หรือคนอื่น ๆ เลือกครองให้ แต่ในเขตชนบทสตรีที่เลือกครองด้วยตนเองกลับมีอายุแรกสมรสต่ำกว่าสตรีที่พ่อแม่หรือคนอื่น ๆ เป็นผู้เลือกครองให้ กล่าวคือ

สตรีที่เลือกถูกรองด้วยตนเองมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๑.๗ ปี ในเขต
 กรุงเทพฯ - ธนบุรี ๒๐.๘ ปี ในเขตเมืองอื่น ๆ และ ๑๘.๘ ปี ในเขตชนบท สตรี
 ที่พ่อแม่เป็นผู้เลือกถูกรองใหม่มีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๐.๑ ปี เท่ากันในเขต
 กรุงเทพฯ - ธนบุรี และเขตชนบท และ ๒๐.๖ ปีในเขตเมืองอื่น ๆ ส่วนสตรีที่คนอื่น
 อื่น ๆ เป็นผู้เลือกถูกรองใหม่มีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๑.๒ ปี ๒๑.๔ ปี
 และ ๒๐.๗ ปีในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี เมืองอื่น ๆ และชนบทตามลำดับ

ในค่านประชากร บัจจุบันนำมาศึกษาได้แก่ เชื้อชาติ พบว่าหัวหน้าครัว
 เรือนชายในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรีที่มีเชื้อชาติต่าง ๆ มีอายุแรกสมรสไม่แตกต่างกัน
 มากนัก คือมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยประมาณ ๒๕ ปี ยกเว้นผู้ที่เชื้อชาติอื่น ๆ มี
 อายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๒.๘ ปี แต่ในเมืองอื่น ๆ นั้นพบว่าหัวหน้าครัว
 เรือนชายที่เป็นคนจีนมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยสูงสุดคือ ๒๕.๘ ปี รองลงมาได้แก่
 คนไทยเท่ากับ ๒๔.๕ ปี คนไทย - จีน ๒๔.๐ ปี และเชื้อชาติอื่น ๆ มีอายุแรก
 สมรสต่ำสุดคือ ๒๓.๔ ปี สำหรับสตรีนั้นทั้งในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี และเมืองอื่น ๆ
 ผู้ที่เป็นคนไทยจะมีอายุแรกสมรสสูงกว่าคือมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๒๑.๖ ปี
 และ ๒๐.๘ ปีตามลำดับ ส่วนผู้ที่เป็นคนจีนและคนจีน - ไทย ในเขตกรุงเทพฯ -
 ธนบุรีมีอายุแรกสมรสโดยเฉลี่ยแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยคือ ๒๐.๓ ปี สำหรับคนจีน
 และ ๒๐.๘ ปี สำหรับคนจีน - ไทย ส่วนในเมืองอื่น ๆ ทั้งคนจีนและคนจีน - ไทย
 มีอายุแรกสมรสเท่ากันคือ ๒๐.๘ ปี

๓. อายุแรกสมรสและภาวะเจริญพันธุ์

ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า อายุแรกสมรสของสตรีมีอิทธิพลต่อภาวะเจริญพันธุ์
 แต่เป็นความสัมพันธ์ในทางกลับกัน คือ สตรีที่มีอายุแรกสมรสต่ำ ภาวะเจริญพันธุ์จะสูง
 และสตรีที่มีอายุแรกสมรสสูงภาวะเจริญพันธุ์จะต่ำ เช่น กลุ่มสตรีที่มีจำนวนบุตร เกิดรอด
 โดยเฉลี่ยสูงสุดของทุก ๆ เขตคือ ๔.๗ คนในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี ๔.๕ คน ในเขต
 เมืองอื่น ๆ และ ๕.๓ คนในเขตชนบทนั้น เป็นสตรีที่สมรสเมื่ออายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
 จำนวนบุตร เกิดรอดโดยเฉลี่ยจะค่อย ๆ ลดน้อยลงในกลุ่มสตรีที่มีอายุแรกสมรสสูงขึ้น

และน้อยที่สุดในกลุ่มสตรีที่สมรสเมื่ออายุ ๓๐ ปีขึ้นไป ก็มีบุตร เกิดรอดโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๘ คน ๒.๓ คน และ ๓.๑ คน ในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี เมืองอื่น ๆ และชนบท ตามลำดับ เมื่อนำเอาเรื่องเชื้อชาติมาพิจารณาค้นพบว่า ในบรรดาสตรีที่สมรสในช่วงอายุต่าง ๆ กันโดยทั่วไปพบว่า สตรีจีนมีจำนวนบุตร เกิดรอดโดยเฉลี่ยสูงกว่าสตรีจีน - ไทย สตรีไทยและสตรีเชื้อชาติอื่น ๆ และในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้วิธีป้องกัน การปฏิสนธิสตรีในแต่ละกลุ่มอายุแรกสมรสที่ไม่เคยใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิจะมีจำนวนบุตร เกิดรอดโดยเฉลี่ยสูงกว่าสตรีที่ไม่เคยใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิเลย

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าละเอียด และสมบูรณ์ที่สุด ทั้งนี้เพราะยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่มิได้นำเข้ามาศึกษาเนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูล แต่การศึกษานี้ก็ทำให้ทราบถึงภาวะการสมรสของคนไทย และลักษณะทั่วไปทางดาน เศรษฐกิจ สังคมและประชากร ของกลุ่มคนที่มีอายุแรกสมรสต่าง ๆ กันในเขตเมือง และเขตชนบท ตลอดจนภาวะเจริญพันธุ์ที่แตกต่างกันซึ่งอาจนำไปใช้เป็นหลักอ้างอิง ได้ทั่วไป และยังอาจจะใช้เป็นพื้นฐานสำหรับผู้สนใจในเรื่องเดียวกันนี้ หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะศึกษาต่อไป และถ้าเป็นไปได้ควรมีการศึกษาในเรื่องนี้โดยเฉพาะอย่างละเอียด ซึ่งจะช่วยให้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนด้านประชากร รวมทั้งการวางแผนครอบครัว ซึ่งถือเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของประเทศไทย